

Hyvinvoinnin edistämistä kohderyhmäpalveluiden kautta

Museot edistävät hyvinvointia toiminnoissaan yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön tasolla. Kaikilla museotoiminnan osa-alueilla on vähintään välillisiä hyvinvointivaikutuksia, koska ne tarjoavat ihmisille elämyksiä, osallisuutta, merkityksellisyyttä, yhteisöllisyyttä sekä työkaluja identiteettien rakentumiseen.

Tavoitteelliset, suoraan hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät toimenpiteet keskittyvät museoissa tehtävään yleisötyöhön, ja niiden vaikuttavuutta pyritään maksimoimaan kohderyhmäajattelun kautta.

Museoiden palvelutarjontaa kehitetään kohderyhmäajattelun kautta niin näyttely- ja tapahtumatuotannoissa kuin osana kulttuuri-, ympäristö- ja taidekasvatustyötä. Kehitystyötä tehdään yhteistyössä Kuopion kaupungin liikunta-, kulttuuri- ja yhteisöpalveluiden, koko sivistyksen toimialan sekä kulttuurin ja hyvinvoinnin paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten yhteistyökumppanien ja verkostojen kanssa.

Museopalvelutasoisesti hyvinvointia tukevia toimenpiteitä ovat esimerkiksi kohderyhmäkuratoidut tuotteet, esteettömyyteen ja saavutettavuuteen tähtäävät toimenpiteet sekä taloudellisen saavutettavuuden huomioiminen palveluiden hinnoittelussa.

Kuopion museo ja Kuopion korttelimuseo tavoittelevat monipuolisesti erilaisia kohderyhmiä palvelutarjonnassaan. Vuonna 2026 Kuopion museon vaihtuvat näyttelysisällöt painottavat palveluita lapsille ja lapsiperheille kevät- ja kesäkaudella ja aikuisille syyskaudella. Kuopion korttelimuseon näyttelyt taas huomioivat erityisesti aikuisia ja senioreita kuluvana vuonna. Molemmissa kohteissa näyttelyiden päälle rakentuva ohjelmakokonaisuus laventaa teemat muille kohderyhmille sopiviksi. Esimerkkejä tästä ovat kouluille ja varhaiskasvatukselle, nuorille ja suomea opiskeleville suunnitellut tuotteet ja tapahtumat. Lisäksi kummassakin kohteessa perusnäyttelyihin on rakennettu monipuolisesti eri kohderyhmät huomioivat palvelukokonaisuudet, jotka nojaavat tapahtumatarjontaan sekä pitkäaikaisesti käytössä oleviin tuotteisiin. Kuopion korttelimuseossa käynnistyy vuoden 2026 aikana hanke: Elävän ja yhteisöllisen rakennuskulttuuritalon suunnittelu Kuopion korttelimuseoon. Hankkeessa kehitetään Korttelimuseon konseptia edelleen ja lopputuotoksena luomme konseptin elävälle ja yhteisölliselle rakennuskulttuuritalolle, joka yhdistää näyttelyt, toiminnalliset tilat, tapahtumat ja yhteistyön – vahvistaen korjausrakentamisen ja rakennuskulttuurin asemaa osana Kuopion korttelimuseon kokonaisuutta.

KUMMA on ottanut erityiskohderyhmäkseen nuoret ja heidän hyvinvointinsa kuitenkin niin, että myös muut ryhmät huomioidaan toiminnassa. Taidemuseon näyttely- ja toimintasuunnittelu toteutetaan taidemuseon arvojen mukaisesti rohkeasti ja ennakkoluulottomasti kohderyhmälähtöisesti. Toiminnassa painotetaan osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Taidemuseo jatkaa uuden kokoelmanäyttelyn, Kumma keitos, sisällöllistä kehittämistä. Erityisesti näyttelyyn yhdistyvä pedagoginen ja tapahtumallinen osuus huomioi erilaisia kohderyhmiä. Esimerkkejä tästä ovat kouluille ja varhaiskasvatukselle, perheille, yksinkäyville sekä ikäihmisille suunnatut tuotteet ja tapahtumat. Lisäksi KUMMA suunnittelee uusia näyttelykokonaisuuksia sen sisällä olevaan Kulmio-tilaan. Näyttelyuudistukseen liittyy uuden yleisötilan, Olotilan, kehittäminen, jota tehdään taidemuseon ja Savonian Seinätön taide -yhteishankkeessa (ESR+). Olotila on erityisesti nuorille suunnattu monitoimitila museon 2. kerroksessa. Savonian kanssa toteutettavan Seinätön taide -hankkeen (toimintakausi 2024–2027) päämääränä on taidemuseon avaaminen uusille kohderyhmille heitä osallistaen, moniammatillisen ja dialogisen yhteistyön kehittäminen sekä viestinnän uudistaminen niin, että se saavuttaa paremmin kohderyhmiä. Yhteistyökohteista uusi konsepti, Kuopion mediataidefestarit, toteutetaan yhdessä Muu ry:n, Valmed ry:n ja Ars Liberan kanssa.

Alueelle jalkautuvat museopalvelut

Asiantuntijapalvelut sekä kulttuuri-, ympäristö- ja taidekasvatustyö lisäävät museoiden saavutettavuutta ja tuovat museoiden palvelut ja museotyön osaksi arkiympäristöjä paikallisesti ja alueellisesti. Museot ovat asiantuntijoina aktiivisesti mukana kulttuuri- ja luonnonympäristön sekä visuaalisen taiteen yhteistyöhankkeissa. Museot jatkavat myös palveluidensa verkkosaavutettavuuden kehittämistä.

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo hoitaa alueellisena vastuumuseona Pohjois-Savossa sekä arkeologian, rakennetun kulttuuriympäristön että kulttuurimaisemien suojeluun liittyviä viranomais- ja asiantuntijatehtäviä. Tärkeä osa alueellisen museon tehtäväkenttää on myös Pohjois-Savon museotoiminnan edistäminen, jonka piirissä on yli 60 paikallista museota. Alueellinen tehtävä käsittää myös harkinnanvaraisten valtionavustusten ohjaamisen ja kohdistusarvioinnin eri museoille ja rakennetun perinnön korjaushankkeisiin. Kulttuuriympäristötyössä ollaan mukana kaikissa tärkeimmissä maakunnallisissa yhteistyöryhmissä, uusimpana yhteistyötahona mm. ylimaakunnallinen Itä-Suomen kulttuuriympäristöryhmä. Alueellisen vastuumuseon työ on lakisääteistä ja suurelta osalta viranomaistoimintaa.

Kuopion luonnontieteellinen museo osallistuu itäisen Suomen ympäristökasvatusverkostojen kehittämiseen ja toimintaan sekä kuuluu valtakunnalliseen Luonto- ja ympäristökoulujen LYKE-verkostoon. Museo tukee asiantuntijapalveluillaan Kuopion kaupungin maankäytön suunnittelua ja toimii asiantuntijana yhteistyössä mm. elinvoimakeskusten, Metsähallituksen, Luonnontieteellisen keskusmuseon sekä valtakunnallisten eliötyöryhmien kanssa.

Kuopion taidemuseo on tehnyt brändiuudistusta ja sen mukaisesti museon nimi vaihtui 26.4.2025 KUMMAksi. Taidemuseo kehittää yhteistyömuotojaan lähimpien sidosryhmiensä kanssa ja parantaa samalla alueellisen taiteen saavutettavuutta, yleisön ja taiteen kohtaamista. Tavoite on vahvistaa taidemuseon roolia yhteisöllisenä toimijana ja edistää sopuisuutta, resilienssiä ja ihmisten sitoutumista alueeseen. Kuopion Kuvataiteilijat ry Ars Liberaan kanssa taidemuseo ylläpitää GalleriA:ta ja Kuopion taidelainaamoja. Taidemuseo pyrkii omalta osaltaan edistämään visuaalisen taiteen asemaa koko maakunnan alueella monitahoisella yhteistyöllä.